

ბუღალტრული აღრიცხვის სამეწარმეო-სამართლებრივი რეგულირება საქართველოში

Entrepreneurial Legal Regulation of Accounting in Georgia

ლევან გრიგალაშვილი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
L.grigalashvili@gtu.ge

რამაზ ოთინაშვილი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
R.otinashvili@gtu.ge

Levan Grigalashvili, Doctor of Economics,
Professor, Georgian Technical University
L.grigalashvili@gtu.ge

Ramaz Otinashvili, Doctor of Economics,
Professor, Georgian Technical University R.otinashvili@gtu.ge

Abstract

The

Keywords:

ძირითადი ტექსტი. გასული საუკუნის 80-იანი წლებიდან საბჭოთა კავშირში დაიწყო პოლიტიკური და ეკონომიკური გარდაქმნის პროცესები, რომლის დროსაც წინა პლანზე წამოიწია კერძო ინიციატივის გაძლიერებისა და გაფართოების ტენდენციამ. მაშინდელი ოფიციალური ხელისუფლება ამის უპირველეს გამოხატულებად მიიჩნევდა ინდივიდუალური შრომითი საქმიანობისა და კოოპერაციის განვითარებას. ამ პერიოდის საბჭოთა სინამდვი-ლისათვის უცხო იყო ისეთი წმინდა კაპიტალისტური საწარმოების არსებობა, როგორიცაა სააქციო ან შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებები. მეწარმე სუბიექტების მიმართ გამოიყენებოდა ტერმინი „საწარმო“. „საზოგადოება“, როგორც ასეთი, სამართლებრივ ტერმინოლოგიაში არ გამოიყენებოდა. იგი პირველად ჩვენს საკანონმდებლო აქტებში „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღების შემდეგ დამკვიდრდა, რაც იმ პერიოდში სიახლეს წარმოადგენდა.

როგორც ზემოთ ავღნიშნეთ, კანონი, რომელმაც საქართველოში პირველად განამტკიცა სამეწარმეო საზოგადოებების არსებობა და ფუნქციონირება, იყო საქართველოს რესპუბლიკის კანონი „სამეწარმეო საქმიანობის საფუძვლების შესახებ“, რომელიც მიღებული იქნა 1991 წლის 25 ივლისს. ამ კანონს პრეტენზია ჰქონდა მთლიანად მოეწესრიგებინა

სამეწარმეო საქმიანობა კონსტიტუციურ-სამართლებრივი, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი და სამოქალაქო-სამართლებრივი მიმართულებებით. ამან შექმნა ისეთი გარემოება, რომ საჭირო გახდა ცალკე კანონქვემდებარე აქტების მიღება საწარმოთა ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმების შესახებ, რაც ეკონომიკის სამართლებრივი რეგულირების საფუძვლების არასტაბილურობას იწვევდა.

ზემოაღნიშნული კანონი საწარმოთა ათი ტიპის ორგანიზაციულ-სამართლებრივ ფორმას ითვალისწინებდა, მათ შორის სამი ისეთი კანონი, როგორიც იყო: „ერთი პირის საწარმო“, „დამატებითი პასუხისმგებლობის საზოგადოება“, „საზოგადოებრივი ორგანიზაცია“, ხელოვნურად იყო შეტანილი კანონში და არაკორექტურულ ხასიათს ატარებდა. ასეთი იყო მაგალითად, „ერთი პირის საწარმო“, რომელიც შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ნაირსახეობას წარმოადგენდა, თუმცა ერთ პირს არ ჰქონდა შპს-ს დაარსების უფლება. ფიზიკური პირის დაარსებულ საწარმოს აუცილებლად ერთი პირის საწარმო უნდა რქმეოდა. ხელოვნური იყო საწარმოთა დაყოფა „მუნიციპალურ“ და „სახელმწიფო“ საწარმოებად. ყოველივე ეს სამეწარმეო საქმიანობის მარეგულირებელი ცალკე კანონების შემუშავების აუცილებლობაზე მიგვანიშნებდა.

დასავლეთ ევროპაში სამეწარმეო საქმიანობის მარეგულირებელი კანონები „სავაჭრო კოდექსების“ სახით წარმოიშვა მე-19 საუკუნეში. იმ ეპოქის საზოგადოებრივ ურთიერთობებში ვაჭრები უდიდეს როლს თამაშობდნენ. ამიტომ მათი მდგომარეობის სამართლებრივი მოწესრიგება მნიშვნელოვან ამოცანას წარმოადგენდა. შესაბამისად, შეიქმნა სავაჭრო კოდექსები ჯერ საფრანგეთში ხოლო შემდეგ გერმანიაში. ამ კოდექსებში განმტკიცებული ფუძემდებლური პრინციპები დღესაც შენარჩუნებულია ევროპულ სახელმწიფოთა სამეწარმეო-სამართლებრივ აქტებში.

საქართველოში „მეწარმეთა შესახებ“ კანონის შემუშავების იდეა პირველად 1993 წელს გაჩნდა და ქართველი და გერმანელი იურისტების ერთობლივი მუშაობის შედეგად შეიქმნა კიდეც და ამოქმედდა 1995 წლიდან. საბჭოთა პერიოდში ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშგების საკითხები კანონით არ რეგულირდებოდა, მაგალითად არ არსებობდა კანონი „ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშგების შესახებ“. მარეგულირებელ აქტებს საკავშირო ფინანსთა სამინისტრო გამოსცემდა, რაც სავალდებულო იყო შესასრულებლად ყველა საწარმოსათვის.

„მეწარმეთა შესახებ“ კანონში პირველად დაფიქსირდა ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშგების მარეგულირებელი ნორმები, რომელთა შემუშავებაში აქტიურ მონაწილეობას იღებდა ფინანსთა სამინისტროს ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშგების მეთოდოლოგიის დეპარტამენტი.

სამეწარმეო საქმიანობად მიიჩნევა მართლზომიერი და არაერთჯერადი საქმიანობა, რომელიც ხორციელდება მოგების მიღების მიზნით. კერძოდ, დადგენილია სამეწარმეო საქმიანობის შემდეგი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმები:

1. ინდივიდუალური მეწარმე;
2. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება;
3. კომანდიტური საზოგადოება;
4. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება;
5. სააქციო საზოგადოება;
6. კოოპერატივი.

ინდივიდუალური მეწარმე, სამეწარმეო ამხანაგობის მონაწილეები, სოლი-დარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პარტნიორები და კომანდიტური საზოგადო-ების პერსონალურად პასუხისმგებელი პარტნიორები (კომპლემენტარები) სამეწარმეო საქმიანობიდან წარმოშობილი ვალდებულებებისათვის კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებენ პირადად, მთელი თავიანთი ქონებით.

კომანდიტური საზოგადოების კომანდიტები, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების, სააქციო საზოგადოებისა და კოოპერატივის პარტნიორები, საზოგადოების ვალდებულებებისათვის კრედიტორების წინაშე პასუხს არ აგებენ. ვალდებულებებზე პასუხისმგებელია საზოგადოება მთელი თავისი ქონებით.

აღსანიშნავია, რომ „მეწარმეთა შესახებ“ კანონის მიღებიდან გარკვეული პერიოდის განმავლობაში საწარმოს რეგისტრაციას ახორციელებდნენ სასამართლოები, რაც გარკვეულ სირთულეებს იწვევდა, განსაკუთრებით მაშინდელი ბიუროკრატიული სისტემის პირობებში. ამჟამად, რეგისტრაცია ხორციელდება მეწარმეთა და არასამეწარმეო იურიდიული პი-რების რეესტრში, რომელსაც აწარმოებს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო. საწარმოთა რეგისტრაციისათვის ძალიან მარტივი პროცედურებია

გასახორციელებელი, რაც სამეწარმეო საქმიანობის ხელშეწყობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პირობას წარმოადგენს.

კანონის ამოქმედებიდან საწყის ეტაპზე საწარმოს დაფუძნებისათვის საჭირო იყო გარკვეული კაპიტალის არსებობა, მაგალითად, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებისათვის ის 200 ლარს შეადგენდა, ხოლო სააქციო საზოგადოებისათვის 15000 ლარს. ამჟამად, საწარმოს სარეგისტრაციოდ კაპიტალის არსებობის დამადასტურებელი დოკუმენტის წარდგენა არ მოითხოვება.

საწარმოს რეგისტრაციისათვის ან საქმიანობისათვის არ არის სავალდებულო საწარმოს ბეჭდის არსებობა. მაშინ, ეს ნორმაც სიახლეს წარმოადგენდა, რადგან საბჭოთა პერიოდში ასეთი რამ დაუშვებელი იყო. კანონით აკრძალულია სახელმწიფო ორგანოს მიერ მოთხოვნილი იქნეს საწარმოს ბეჭდით დამოწმებული ნებისმიერი დოკუმენტი, თუმცა ამ მოთხოვნის დარღვევის შემთხვევები სახელმწიფო ორგანოების მიერ, იშვიათობას არ წარმოადგენს. აქ ჯერ კიდევ მოქმედებს საბჭოთა მენტალიტეტი - ვინმემ სიყალბე არ ჩაიდინოს.

სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება ერთ-ერთი ძველი და მეტად გავრცელებული სამეწარმეო საზოგადოებაა, რომელსაც იცნობს დასავლეთის ყველა ქვეყნის სამართალი. გერმანიაში მას ეწოდება “Offene Handelsgesellschaft”, რომელიც განმტკიცებულია „სავაჭრო კოდექსით“. საფრანგეთში ამ საზოგადოებას ეწოდება “Societe en nom collectif”, რომელიც მოწესრიგებულია „სავაჭრო კოდექსით“ და 1966 წლის 24 ივლისის კანონით „სავაჭრო ამხანაგობათა შესახებ“. ინგლისში ასეთი საზოგადოებების საქმიანობა რეგულირდება „ამხანაგობათა შესახებ“ 1890 წლის კანონით, რომლის მიხედვითაც მათ ეწოდება “Partnership”. სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოებაში რამდენიმე პირი ერთობლივად, ერთიანი საფირმო სახელწოდებით ეწვა სამეწარმეო საქმიანობას.

კომანდიტური საზოგადოება პირთა წევრობაზე დაფუძნებულ სავაჭრო საზოგადოებათა ერთ-ერთი გავრცელებული ფორმაა. გერმანული სამართალი მას იცნობს “Komanditgesellschaft”-ის სახელწოდებით. ფრანგული სამართალი უწოდებს “Societe en comandites”, ხოლო ინგლისის 1907 წლის კანონით მას ჰქვია „Limited partnership“. კომანდიტურ საზოგადოებაში რამდენიმე პირი ერთიანი საფირმო სახელწოდებით ეწევა

სამეწარმეო საქმიანობას. კომანდიტური საზოგადოების პარტნიორი შეიძლება იყოს კომანდიტი ან კომპლემენტარი.

შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება პირველად შეიქმნა 1892 წელს გერმანიაში, ისე, რომ მას წინამორბედი არ ჰყოლია. შპს-ების წარმოშობა ორმა ფაქტორმა განაპირობა: პირველი, ეს იყო „სააქციო საზოგადოებათა“ დაარსების რთული ფორმის შეცვლა უფრო ლიბერალურით და მეორე, პასუხისმგებლობის საკითხი. მიუხედავად იმისა, რომ არსებობდა პირთა გაერთიანებების ისეთი ფორმები, როგორიცაა „სააქციო საზოგადოება“ ან „კომანდიტური საზოგადოება“, ბევრი უარს ამბობდა მათში მონაწილეობაზე, რადგან არ სურდათ მთელი პირადი ქონება ყოფილიყო კრედიტორების წინაშე პასუხისმგებლობის ობიექტი. გერმანული კანონმდებლობის მიხედვით შექმნილი ეს ფორმა მთელს მსოფლოში გავრცელდა. გერმანულ სამართალში მას ჰქვია „Gesellschaft mit beschränkter Haftung - GmbH“. ფრანგულ სამართალში მას ჰქვია „Societe a responsabilite Limitee“. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების პირდაპირი ანალოგი ინგლისურ სამართალში არ არსებობს. ამიტომ მათ ხშირად უწოდებენ კერძო კომპანიებს „Private company, close corporation“.

მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად შპს არის საზოგადოება, რომლის პასუხისმგებლობა მისი კრედიტორების წინაშე შემოიფარგლება მთელი მისი ქონებით. ასეთი საზოგადოების დაფუძნება შეუძლია ერთ პირსაც. შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების კაპიტალი დაყოფილია წილებად.

სააქციო საზოგადოებები დასავლეთის ქვეყნებში ფართოდ გავრცელებული მსხვილი სამრეწველო კორპორაციებია. მაგალითად, მერსედეს-ბენცი, ფორდი, ჯენერალ-მოტორსი, ტოიოტა და სხვ. სააქციო საქმე ეკონომიკური ცხოვრების ხანგრძლივი განვითარების შედეგია და შპს-საგან განსხვავებით არ არის კანონმდებლობის ხელოვნური ქმნილება. ამის გამო მეცნიერებაში დღესაც სადავოა საკითხი იმის შესახებ, თუ რომელი იყო პირველი სააქციო საზოგადოებები. თუმცა უპირატესობას „St. Georgbank“-ს ანიჭებენ გენუაში და „Ambrosiabank“-ს მილანში (მე - 15 საუკუნე), რომელთათვისაც უკვე დამახასიათებელი იყო პასუხისმგებლობის შეზღუდვა და წილების გადაცემის შესაძლებლობა. სააქციო საზოგადოებების ადრეულ ფორმებად მიიჩნევენ მე-16 საუკუნეში ჩამოყალიბებულ კომპანიებს, მაგალითად როგორიც იყო ბრიტანულ-

აღმოსავლეთ ინდური და ჰოლანდიურ-აღმოსავლეთ ინდური სავაჭრო კომპანიები. თანამედროვე ტიპის სააქციო საზოგადოებები მხოლოდ მე-18 საუკუნეში ჩამოყალიბდნენ, ჯერ საფრანგეთში, ხოლო შემდეგ სხვა ქვეყნებში. ფრანგულ სამართალში მათ ეწოდება “Societe anonimus”, გერმანულ სამართალში „Aktiengesellschaft”, ინგლისში „Corporation”, რომლებიც მოქმედებენ, როგორც სახელმწიფო, ისე კერძო სექტორში.

„მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად სააქციო საზოგადოება არის საზოგადოება, რომლის კაპიტალი დაყოფილია აქციებად. აქცია არის ფასიანი ქაღალდი, რომელიც ადასტურებს სააქციო საზოგადოების ვალდებულებებს აქციონერის მიმართ და აქციონერის უფლებებს სააქციო საზოგადოებაში.

ისტორიულად, **კოოპერატივები** მე-19 საუკუნეში ჩამოყალიბდნენ ევროპაში, რაც კაპიტალიზმის განვითარების შედეგი იყო. მათი წარმოშობის ძირითადი მოტივი იყო თვითდახმარება, რომლის ძირითად მიზანს წარმოადგენდა მასში გაერთიანებული წევრების მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება. ამ მიზნით შეიქმნა პირველი სამომხმარებლო კოოპერატივები ინგლისში 1825-1844 წლებში, გერმანიაში 1871 წლიდან და სხვ.

პირველი კოოპერატივები საქართველოში ჯერ კიდევ საბჭოთა პერიოდში (80-იანი წლები) ჩამოყალიბდნენ და ძირითადად საზოგადოებრივი კვების ობიექტების სახით, რაც ფაქტობრივად კერძო მეწარმეობაზე გადასვლის მომასწავებელი იყო, თუმცა ჯერ კიდევ ცენტრალიზებულად მართვადი საბჭოთა ეკონომიკის პირობებში. კოოპერატივი არის წევრთა შრომით საქმია-ნობაზე დაფუძნებული ან წევრთა მეურნეობის განვითარებისა და შემოსავლის გადიდების მიზნით შექმნილი საზოგადოება, რომლის ამოცანაა წევრთა ინტერესების დაკმაყოფილება და იგი მიმართული არ არის უპირატესად მოგების მიღებაზე. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოში კოოპერატივების განვითარებამ ვერ ჰპოვა სათანადო გარემო, განსაკუთრებით სოფლის მეურნეობაში. 90-იან წლებში მათი უდიდესი ნაწილი შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებებად გარდაიქმნა და დღესაც ამ ფორმით აგრძელებენ საქმიანობას.

„მეწარმეთა შესახებ“ კანონის მიღებას მნიშვნელოვანი ცვლილებები მოჰყვა. კერძოდ, კანონის ამოქმედებამდე კერძო (სამოქალაქო)

სამართლებრივი წესით შექმნილი საწარმოები დაექვემდებარენ ხელახალ რეგისტრაციას, ერთობლივი საწარმოები გარდაიქმნენ შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებებად. ძალადაკარგულად ჩაითვალა „სამეწარმო საქმიანობის საფუძვლების შესახებ“, „უცხოური ინვესტიციების შესახებ“, „ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს კანონები. გაუქმდა დებულებები „საქართველოს რესპუბლიკაში სამეურნეო ამხანაგობათა შესახებ“, „სახელმწიფო საწარმოთა შესახებ“, „ფასიანი ქაღალდების შესახებ“, „ინდივიდუალური მეწარმეობისა და ინდივიდუალური საწარმოს შესახებ“, „ადგილობრივი (მუნიციპალური) საწარმოს შესახებ“ და სხვ.

საქართველოში საბჭოური ბუღალტრული აღრიცხვის რეფორმირების პროცესები სწორედ „მეწარმეთა შესახებ“ კანონის მიღებით დაიწყო. კანონის მე-13 მუხლი განსაზღვრავდა ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშგების წარმოების წესებს, რომელიც თანაბრად ვრცელდებოდა ყველა საწარმოზე, გარდა მცირე საწარმოებისა, რადგან მათ მიმართ რამდენადმე განსხვავებული წესები იქნა დადგენილი. მცირე საწარმოებად კი ითვლებოდა ის საწარმოები, რომელთაც სრულ შტატში ჰყავდათ არა უმეტეს 10 თანამშრომელი და სამეურნეო წლის ამონაგები არ აღემატებოდა 40 ათას ლარს.

კანონის მიხედვით ბუღალტრული აღრიცხვის წარმოებაზე პასუხისმგებლობა დაეკისრა საწარმოს ხელმძღვანელს და არა მთავარ ბუღალტერს, როგორც ეს საჭიროა სამართალში იყო მიღებული. სრულიად სამართლიანად ჩაიწერა ის უმნიშვნელოვანესი პოსტულატები, როგორიცაა მაგალითად: ბუღალტრული აღრიცხვა უნდა იყოს სწორი, სრულყოფილი, გასაგები, ორმაგი აღრიცხვის სისტემაზე დაფუძნებული, უწყვეტად დაკავშირებული ანგარიშების ნომენკლატურასა და წინა წლის შესაბამის მაჩვენებლებთან. საბალანსო მუხლების შეფასება (აქტივების, მოთხოვნებისა და ვალდებულებების) უნდა შეესაბამებოდეს წინდახედული მეწარმის, აგრეთვე მინიმალური შეფასების და მოგება-ზარალის მუხლის იმპარიტეტის პრინციპებს. ყველა საწარმოს ევალებოდა ბალანსის და მოგება-ზარალის ანგარიშის შედგენა, ხოლო მცირე საწარმოებს – ქონებისა და ვალდებულებების ჩამონათვალისა და სამეურნეო წლის შემოსავალ-გასავლის ანგარიშის შედგენა. დაწესდა, რომ სამეურნეო წლის ხანგრძლივობა არ უნდა აღემატებოდეს 12 თვეს, ხოლო

საწარმოს ხელმძღვანელები ვალდებული გახდნენ 10 წლის განმავლობაში შეენახათ საბუღალტრო წიგნები, საინვენტარიზაციო აღწერილობა, ბალანსი, მიღებული და გაგზავნილი საქმიანი კორესპონდენცია, საბუღალტრო დოკუმენტები. წლიური ანგარიშგება (ბალანსი და მოგება-ზარალის ანგარიში, აგრეთვე საქმიანობის ანგარიში) სამეურნეო წლის დამთავრებიდან პირველი სამი თვის განმავლობაში უნდა შეედგინათ და დაედასტურებინათ თავიანთი ხელმოწერით, თარიღის მითითებით.

კანონში მეტად საინტერესოდ იყო წარმოდგენილი წლიური ბალანსის სტრუქტურა, კერძოდ, აქტივში: საზოგადოების საწესდებო კაპიტალში ჯერ კიდევ შეუტანელი შესატანები, ძირითადი კაპიტალი, არამატერიალური აქტივები, ფინანსური დაბანდებანი, საწარმოო მარაგები, სხვა საბრუნავი საშუალებები. პასივში: საკუთარი კაპიტალი, ანარიცხები, მოზიდული კაპიტალი. გარდა ამისა კანონი იძლეოდა კონკრეტულ მითითებებს წლიური ბალანსის ცალკეული მუხლების ასახვის შესახებ.

საქართველოში ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშგების რეგულირება სამი მიმართულებით ხორციელდება. ეს მიმართულებებია: 1) კერძო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვა და ანგარიშგება, რომელიც „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონით რეგულირდება; 2) საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვა და ანგარიშგება, რომელიც საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების შესახებ“ ინსტრუქციით რეგულირდება და 3) საბანკო სექტორი, რომელიც საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დამტკიცებული ინსტრუქციით რეგულირდება.

საქართველოში კერძო სამართლის სუბიექტების ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშგების მარეგულირებელი ორგანო არის საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში შემავალი სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - “ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური”. სამსახურს ევალება, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების, ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების, ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციებისა და მცირე და საშუალო საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სამოქმედოდ შემოღება,

თარგმნა და მასთან დაკავშირებული სხვა პროცედურების უზრუნველყოფა. თუმცა აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ამ რეგულირებაში ნაკლებად არის კონკრეტიკა აღრიცხვის ცალკეული საკითხების მიხედვით. აღნიშნული ეხება ფინანსური ანგარიშგების შედგენასაც. ასე, რომ ამ მოვლენას სრულყოფილ რეგულირებას ვერ დავარქმევთ. „მეწარმეთა შესახებ“ კანონში მეტი კონკრეტიკა იყო წარმოდგენილი, რომელიც სამწუხაროდ უარყოფილი იქნა საერთაშორისო სტანდარტებზე სპონტანური გადასვლით. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე მიზანშეწონილად მიგვაჩნია ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების გაფორმების კვალობაზე ქვეყნის აღრიცხვა-ანგარიშგების სისტება მაქსიმალურად დაუახლოვდეს ევროპულ სახელმწიფოთა სააღრიცხვო სისტემას.

საერთაშორისო, რეცენზირებადი და რეფერირებადი სამეცნიერო
ჟურნალი

ეკონომიკა და ფინანსები

ჟურნალი წარმოადგენს აკადემიურ გამომცემლობას, რომელიც ყოველკვარტლურად აქვეყნებს სამეცნიერო სტატიებს ისეთ სფეროებში როგორიცაა ეკონომიკა, ფინანსები, სოციალური მეცნიერებები, ბიზნეს-ტექნოლოგიები

სტატიები იბეჭდება მხოლოდ ანონიმური რეცენზენტის მიერ სტატიის განხილვის და
დადებითი დასკვნის შემდეგ

რეცენზენტის კითხვარი და სტატიის შეფასების კრიტერიუმები იხილეთ ლინკზე:

[https://economics-and-](https://economics-and-finance.bpengi.com/%E1%83%93%E1%83%90%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%AC%E1%83%A7%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%98/international-scientific-journal-economics-and-finance/guideline-for-reviewers)

[finance.bpengi.com/%E1%83%93%E1%83%90%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%AC%E1%83%A7%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%98/international-scientific-journal-economics-and-finance/guideline-for-reviewers](https://economics-and-finance.bpengi.com/%E1%83%93%E1%83%90%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%AC%E1%83%A7%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%98/international-scientific-journal-economics-and-finance/guideline-for-reviewers)

The journal is an academic edition. It publishes scientific articles in such fields as economics, finances, social sciences, business technologies.

The journal uses external experts to help evaluate articles and assist the editors to make a decision.

Reviewer questionnaire and article evaluation criterias you can find on the following link:

[https://economics-and-](https://economics-and-finance.bpengi.com/%E1%83%93%E1%83%90%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%AC%E1%83%A7%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%98/international-scientific-journal-economics-and-finance/guideline-for-reviewers)

[finance.bpengi.com/%E1%83%93%E1%83%90%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%AC%E1%83%A7%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%98/international-scientific-journal-economics-and-finance/guideline-for-reviewers](https://economics-and-finance.bpengi.com/%E1%83%93%E1%83%90%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%AC%E1%83%A7%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%98/international-scientific-journal-economics-and-finance/guideline-for-reviewers)

მთავარი რედაქტორი - **დავით ჩახვაშვილი**, ეკონომიკის დოქტორი, საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტის პროფესორი

<https://www.linkedin.com/in/davit-chakhvashvili/>

<https://www.facebook.com/davit.chakhvashvili1099>

გამომცემლობა: „დანი“

წერეთლის ქ. 112,

თბილისი, საქართველო

ტელ.: +995 599 78 90 03

Publishing house: "Dani"

Tsereteli street 112,

Tbilisi, Georgia

Tel.: +995 599 78 90 03